

LEGEA
bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2010

nr. 129-XVIII din 23.12.2009

Monitorul Oficial nr.193-196/617 din 29.12.2009

* * *

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Capitolul I
DISPOZIȚII GENERALE

Art.1. – Bugetul asigurărilor sociale de stat pe anul 2010 se aprobă la venituri în sumă de 8011831,7 mii lei și la cheltuieli în sumă de 8274844,9 mii lei, cu o depășire a cheltuielilor asupra veniturilor de 263013,2 mii lei.

Art.2. – (1) Sinteza bugetului asigurărilor sociale de stat la venituri și la cheltuieli se prezintă în anexa nr.1.

(2) Lista programelor incluse în bugetul asigurărilor sociale de stat se prezintă în anexa nr.2.

Capitolul II
REGLEMENTĂRI PRIVIND CALCULUL ȘI PLATA CONTRIBUȚIILOR
DE ASIGURĂRI SOCIALE DE STAT OBLIGATORII ȘI ASPECTE
SPECIFICE ALE VENITURILOR ȘI CHELTUIELILOR

Art.3. – Tarifele contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii, termenele de virare a acestora la bugetul asigurărilor sociale de stat și de prezentare de către plătitori a declarațiilor privind calcularea și utilizarea contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii, precum și tipurile de prestații sociale asigurate se prezintă în anexa nr.3.

Art.4. – Din tariful contribuției de asigurări sociale de stat obligatorii, prevăzut pentru angajatorii din agricultură specificați la pct.1.4 din anexa nr.3, cota de 6% la fondul de salarizare și la alte recompense se virează la bugetul asigurărilor sociale de stat prin transferuri de la bugetul de stat.

Art.5. – (1) Contribuția individuală de asigurări sociale de stat obligatorii datorată de salariații asigurați, angajați prin contract individual de muncă sau prin alte contracte în vederea îndeplinirii de lucrări sau prestării de servicii, de persoanele care desfășoară activitate în funcție electivă sau sînt numite în autorități executive, de notarii de stat, de judecători, de procurori, de avocații parlamentari se stabilește în proporție de 6% din salariul lunar și din celelalte recompense.

(2) Baza anuală de calcul al contribuției individuale de asigurări sociale de stat obligatorii nu va depăși suma de 5 salarii medii lunare prognozate pe economie înmulțită la 12. Salariul mediu lunar pe economie prognozat pentru anul 2010 se aprobă de Guvern.

(3) Contribuția individuală de asigurări sociale de stat obligatorii, virată în plus în bugetul asigurărilor sociale de stat de către persoana asigurată, se restituie în modul stabilit de Guvern.

Art.6. – (1) Categoriile de persoane care nu sînt nominalizate în anexa nr.3 pot fi asigurate pe bază de contract individual încheiat cu Casa Națională de Asigurări Sociale, plătind contribuții de asigurări sociale de stat în sumă de 4044 lei pe an, iar în cazul persoanelor fizice proprietari sau arendași de terenuri agricole, care prelucrează terenul în mod individual – în sumă de 996 lei pe an, dar nu mai puțin de 1/12 din sumele respective lunar, ceea ce acordă plătitorului dreptul la pensie minimă pentru limită de vîrstă și la ajutor de deces. Plătind contribuții de asigurări sociale de stat în sumă de pînă la 35433 lei pe an, dar nu mai puțin de 1/12 din această sumă lunar, plătitorului i se acordă dreptul la pensie de asigurări sociale de stat pentru limită de vîrstă și la ajutor de deces.

(2) Persoanele fizice pot fi asigurate pentru perioada cu începere din anul 1999 pe bază de contract individual încheiat cu Casa Națională de Asigurări Sociale, plătind contribuția de asigurări sociale de stat pentru fiecare an în mărimea prevăzută la alin.(1), ceea ce acordă dreptul la prestațiile sociale corespunzătoare specificate la alin.(1).

(3) În cazul rezilierii contractului menționat la alin.(1) și (2), contribuția de asigurări sociale de stat achitată nu se restituie. Stagiul de cotizare realizat pînă la data rezilierii contractului menționat la alin.(1) și (2) se valorifică la stabilirea dreptului de asigurare socială.

Art.7. – (1) Plătitorii la bugetul asigurărilor sociale de stat, inclusiv cei finanțați de la bugetul public național, sînt obligați să transfere, în mărimea convenită, în modul și în termenele stabilite în anexa nr.3, contribuțiile de asigurări sociale de stat obligatorii la bugetul asigurărilor sociale de stat, aferente salariilor calculate și altor recompense.

(2) Contribuția de asigurări sociale de stat obligatorii se consideră achitată din momentul încasării acesteia la contul Ministerului Finanțelor – Trezoreria de Stat.

(3) Concomitent cu eliberarea mijloacelor financiare pentru plata salariilor, instituțiile financiare urmăresc virarea mijloacelor bănești de către plătitori în bugetul asigurărilor sociale de stat.

Art.8. – Tipurile prestațiilor sociale unor categorii de populație, a căror finanțare se efectuează de la bugetul de stat prin intermediul Casei Naționale de Asigurări Sociale, se prezintă în anexa nr.4.

Art.9. – Tipurile drepturilor și veniturilor din care, prin derogare de la art.23 al Legii nr.489-XIV din 8 iulie 1999 privind sistemul public de asigurări sociale, nu se calculează contribuții de asigurări sociale de stat obligatorii se prezintă în anexa nr.5.

Art.10. – (1) Plătitorii la bugetul asigurărilor sociale de stat prezintă trimestrial subdiviziunilor teritoriale ale Casei Naționale de Asigurări Sociale declarații privind calcularea și utilizarea contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii, conform modelului elaborat de Casa Națională de Asigurări Sociale. Pentru ca Serviciul Fiscal de Stat să urmărească virarea în termen a contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii, Casa Națională de Asigurări Sociale prezintă acestuia, în termen de 35 de zile de la finele trimestrului de gestiune, o informație în modul stabilit de Casa Națională de Asigurări Sociale și de Inspectoratul Fiscal Principal de Stat.

(2) Neplata în termen a contribuției de asigurări sociale de stat obligatorii atrage calcularea unei majorări de întîrziere în proporție de 0,1% din suma datoriei pentru fiecare zi de întîrziere, inclusiv data virării sumei datorate. Calcularea majorării de întîrziere se efectuează de către Casa Națională de Asigurări Sociale, iar pentru contribuțiile de asigurări sociale de stat obligatorii calculate în urma controlului fiscal – de către Serviciul Fiscal de Stat. Majorarea de întîrziere nu se va calcula pentru perioada aflării la examinare a documentelor privind virarea contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii de pe un cont pe altul.

(3) Pentru angajatorii din agricultură, indiferent de tipul de proprietate și forma juridică de organizare, majorarea de întîrziere pentru neplata în termenele stabilite la pct.1.4 din anexa nr.3 a

contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii, calculate pentru anul 2010, se va aplica cu începere de la 1 noiembrie 2010.

(4) Diminuarea cuantumului contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii stabilite în sumă fixă se sancționează cu o amendă egală cu suma cu care a fost diminuată.

(5) Diminuarea cuantumului contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii prin neprezentarea declarației privind calcularea și utilizarea contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii sau prezentarea declarației ce conține informații sau date neveridice și, respectiv, neachitarea contribuțiilor se sancționează cu o amendă în proporție de 5% din suma cu care a fost diminuată.

(6) Diminuarea sau tănuirea fondului de salarizare și a altor recompense, la care urmau să fie calculate contribuțiile de asigurări sociale de stat obligatorii, se sancționează cu o amendă egală cu suma contribuțiilor calculate la suma cu care a fost diminuată sau la suma tănuită.

(7) Pe lângă amenda aplicată conform alin.(4), (5) și (6), de la plătitori se va percepe suma cu care s-au diminuat contribuțiile de asigurări sociale de stat obligatorii ori suma contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii calculate la suma cu care a fost diminuată baza de calcul și se vor calcula majorări de întârziere pentru nevirarea în termen la bugetul asigurărilor sociale de stat a sumei respective.

(8) Sancțiunile prevăzute la alin.(4), (5), (6) și (7) se aplică de către colaboratorii Serviciului Fiscal de Stat.

(9) Sumele contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii, plătite parțial pentru o anumită perioadă, se repartizează pe conturile individuale ale persoanelor asigurate, proporțional sumelor calculate pentru asigurarea socială a fiecărei persoane.

Art.11. – (1) Mijloacele încasate la bugetul asigurărilor sociale de stat (inclusiv majorările de întârziere și amenzile calculate la contribuțiile de asigurări sociale de stat obligatorii) se acumulează pe contul Ministerului Finanțelor – Trezoreria de Stat, se virează zilnic la contul Casei Naționale de Asigurări Sociale, deschis în cadrul contului unic trezorerial al Ministerului Finanțelor, și se utilizează în conformitate cu prezenta lege.

(2) Nu se admite dezafectarea de mijloace de la bugetul asigurărilor sociale de stat în scopurile prevăzute de bugetul de stat și de bugetele unităților administrativ-teritoriale, precum și dezafectarea lor de către Casa Națională de Asigurări Sociale în alte scopuri decât cele stipulate de prezenta lege.

Art.12. – (1) Trezoreria de Stat a Ministerului Finanțelor virează sumele prevăzute de prezenta lege de la bugetul de stat la bugetul asigurărilor sociale de stat pe conturile bancare ale Casei Naționale de Asigurări Sociale destinate prestațiilor sociale de la bugetul de stat.

(2) Plata prestațiilor sociale de la bugetul de stat se efectuează după virarea sumelor respective de la bugetul de stat la conturile bancare ale Casei Naționale de Asigurări Sociale destinate prestațiilor sociale de la bugetul de stat.

Art.13. – (1) Compensațiile nominative, alocațiile lunare de stat, indemnizațiile acordate familiilor cu copii, compensațiile și ajutoarele materiale acordate participanților la lichidarea consecințelor avariei de la C.A.E. Cernobîl și membrilor lor de familie, alocațiile lunare nominale de stat pentru merite deosebite față de stat se stabilesc persoanelor îndreptățite să beneficieze de aceste prestații sociale din bugetul de stat, prin intermediul sistemului public de asigurări sociale, de Casa Națională de Asigurări Sociale și se plătesc, prin intermediul instituțiilor financiare și/sau al Întreprinderii de Stat “Poșta Moldovei”, în baza contractului încheiat cu Casa Națională de Asigurări Sociale, în corespundere cu actele normative în vigoare.

(2) Indemnizațiile pentru incapacitate temporară de muncă, indemnizațiile de maternitate persoanelor angajate prin contract individual de muncă se calculează și se plătesc la locul principal de muncă, din contul contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii, datorate de angajator bugetului asigurărilor sociale de stat.

(3) Indemnizațiile viagere sportivilor de performanță și ajutorul social se plătesc de Casa Națională de Asigurări Sociale prin intermediul instituțiilor financiare, în baza contractului încheiat cu Casa Națională de Asigurări Sociale, în corespundere cu actele normative în vigoare.

(4) Prestațiile sociale specificate în anexa nr.1, cu excepția celor indicate la alin.(2) și (3), acordate persoanelor îndreptățite să beneficieze de aceste prestații prin intermediul sistemului public de asigurări sociale, se calculează de Casa Națională de Asigurări Sociale, iar cele acordate șomerilor – de agențiile teritoriale pentru ocuparea forței de muncă, și se plătesc prin intermediul Întreprinderii de Stat “Poșta Moldovei”, instituțiilor financiare și instituțiilor penitenciare, potrivit contractului încheiat cu Casa Națională de Asigurări Sociale sau cu Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă, după caz.

Art.14. – (1) Prestațiile pentru prevenirea îmbolnăvirilor și recuperarea capacității de muncă a salariaților în instituții specializate se finanțează de către Casa Națională de Asigurări Sociale de la bugetul asigurărilor sociale de stat.

(2) Organizarea recuperării sănătății salariaților prin tratament balneosanatorial se efectuează de către Casa Națională de Asigurări Sociale, cu participarea sindicatelor și patronatelor, în conformitate cu regulamentul aprobat de Guvern.

(3) Organizarea recuperării sănătății prin tratament balneosanatorial a beneficiarilor de pensii prin intermediul sistemului public de asigurări sociale, conform Legii nr.190-XV din 8 mai 2003 cu privire la veterani, precum și a cetățenilor care au avut de suferit de pe urma catastrofei de la Cernobîl, conform Legii nr.909-XII din 30 ianuarie 1992 privind protecția socială a cetățenilor care au avut de suferit de pe urma catastrofei de la Cernobîl, se efectuează de către Casa Națională de Asigurări Sociale.

(4) Serviciile pentru recuperarea sănătății se procură conform prevederilor Legii nr.96-XVI din 13 aprilie 2007 privind achizițiile publice.

Art.15. – (1) Tarifele la serviciile de distribuire a drepturilor sociale prestate de Întreprinderea de Stat “Poșta Moldovei” se stabilesc în valoare maximă de 0,8% din suma distribuită în calitate de drepturi finanțate de la bugetul de stat și de la bugetul asigurărilor sociale de stat. Tarifele la serviciile de distribuire a drepturilor sociale prestate de instituțiile financiare se stabilesc în valoarea maximă de 0,6% din suma distribuită în calitate de drepturi finanțate de la bugetul de stat și de la bugetul asigurărilor sociale de stat.

(2) Tarifele la serviciile de distribuire a drepturilor sociale prin mandate poștale prestate de Întreprinderea de Stat “Poșta Moldovei” se stabilesc conform actelor normative în vigoare.

(3) Pensiile, indemnizațiile și alocațiile sociale de stat se distribuie la domiciliu persoanelor de vîrstă înaintată și celor care, din cauza stării sănătății, nu le pot primi de sine stătător la oficiile poștale, la dorința acestora, cu acordul prestatorului.

Art.16. – (1) Taxa de comision la sumele eliberate în numerar de către instituțiile financiare pentru plata pensiilor, alocațiilor, indemnizațiilor și compensațiilor se stabilește în valoare maximă de 0,25% din suma eliberată.

(2) După închiderea lunii de plată, la prezentarea dărilor de seamă și a documentelor confirmative, Casa Națională de Asigurări Sociale restituie Întreprinderii de Stat “Poșta Moldovei” și instituțiilor financiare comisionul specificat la alin.(1).

Art.17. – (1) Tarifele la serviciile de încasare de la populație a contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii în bugetul asigurărilor sociale de stat, acordate de instituțiile financiare, se stabilesc în valoare maximă de 0,2% din suma ce se încasează.

(2) Instituțiile financiare nu vor încasa comision pentru serviciile de încasare, prevăzute la alin.(1), de la percepții fiscale, precum și de la persoanele fizice proprietari sau arendași de terenuri agricole care prelucrează terenul în mod individual, care vor plăti în numerar contribuțiile de asigurări sociale de stat obligatorii.

Art.18. – (1) Indiferent de categoria pensionarilor care locuiesc în aziluri (internate, centre) pentru bătrâni și invalizi din subordinea Ministerului Muncii, Protecției Sociale și Familiei, după ce acestora li se plătesc 25% din pensia lunară stabilită și se efectuează, după caz, rețineri conform documentelor executorii, suma care a rămas din pensie va fi transferată de Casa Națională de Asigurări Sociale acestor aziluri (internate, centre), în conformitate cu planul de finanțare prezentat de Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei, și va fi utilizată pentru întreținerea pensionarilor, procurarea pentru ei a alimentelor, medicamentelor, lenjeriei de corp și de pat, încălțămintei și îmbrăcămintei.

(2) Azilurile (internatele, centrele) pentru bătrâni și invalizi prezintă trimestrial Casei Naționale de Asigurări Sociale dări de seamă privind utilizarea după destinație a sumelor transferate acestora din bugetul asigurărilor sociale de stat.

Art.19. – (1) Pensiile, alocațiile, indemnizațiile, compensațiile și ajutoarele de șomaj se plătesc în numerar.

(2) Compensațiile nominative se plătesc conform prevederilor Legii nr.933-XIV din 14 aprilie 2000 cu privire la protecția socială specială a unor categorii de populație, în modul stabilit de Guvern.

Art.20. – În conformitate cu Legea nr.123-XIV din 30 iulie 1998 cu privire la capitalizarea plăților periodice, comisia de lichidare asigură, în mod prioritar, stingerea datoriilor întreprinderii ce se lichidează față de beneficiarii de indemnizații și de pensii de invaliditate sau de urmaș, stabilite în urma accidentelor de muncă sau a bolilor profesionale, prin virarea mijloacelor financiare către Casa Națională de Asigurări Sociale. În cazul în care întreprinderea nu dispune de suficiente mijloace financiare, aceste drepturi sînt plătite de succesorul de drept al întreprinderii în cauză, iar în lipsa acestuia – din mijloacele bugetului de stat, în modul stabilit de Guvern.

Art.21. – Pentru evidența restanțelor la contribuțiile de asigurări sociale de stat obligatorii, la majorările de întîrziere și la amenzile aferente plăților la bugetul asigurărilor sociale de stat percepute de la persoanele fizice proprietari sau arendași de terenuri agricole care prelucrează terenul în mod individual, persoana responsabilă a autorității administrației publice locale va prezenta casei teritoriale de asigurări sociale dări de seamă trimestriale, conform modelului elaborat de Casa Națională de Asigurări Sociale.

Capitolul III

PRESTAȚII SOCIALE UNICE

Art.22. – (1) Cuantumul indemnizației unice la nașterea copilului născut viu în anul 2010 constituie:

1700 de lei – pentru primul copil;

2000 de lei – pentru fiecare copil următor.

(2) Cuantumul ajutorului de deces, acordat în cazul decesului asiguratului, al pensionarului din sistemul public de asigurări sociale, al șomerului, precum și al unui membru de familie aflat la întreținerea acestora sau al persoanei care a realizat un stagiu total de cotizare de cel puțin 3 ani, este de 1000 de lei.

Capitolul IV

DISPOZIȚII FINALE

Art.23. – Anexele nr.1 – 6 fac parte integrantă din prezenta lege.

Art.24. – Prezenta lege intră în vigoare la 1 ianuarie 2010.

Chișinău, 23 decembrie 2009.
Nr.129-XVIII.

Anexa nr.1

**Sinteza bugetului asigurărilor sociale de stat
la venituri și la cheltuieli pe anul 2010**

- mii lei -

VENITURI – TOTAL	8011831,7
I. Venituri proprii	5735427,1
1. Venituri curente	5732727,1
<i>1.1. Contribuții de asigurări sociale de stat obligatorii</i>	<i>5731227,1</i>
Contribuții de asigurări sociale de stat obligatorii virate de angajatori	4495667,4
Contribuții individuale de asigurări sociale de stat obligatorii	1212086,1
Contribuții de asigurări sociale de stat individuale virate de persoanele fizice care au încheiat contract individual	2806,8
Contribuții de asigurări sociale de stat obligatorii, virate de titularii de patentă de întreprinzător	20666,8
<i>1.2. Alte venituri din activitatea de întreprinzător și din proprietate</i>	<i>1500,0</i>
Dobânzi aferente soldurilor mijloacelor bănești ale bugetului asigurărilor sociale de stat la conturile curente în instituțiile bancare	1500,0
2. Alte venituri	2700,0
II. Transferuri	2276404,6
<i>Transferuri de la bugetul de stat la bugetul asigurărilor sociale de stat</i>	<i>2276404,6</i>
Transferuri de la bugetul de stat la bugetul asigurărilor sociale de stat pentru prestații sociale	1287315,3
Compensarea diferenței de tarife de asigurări sociale de stat obligatorii în sectorul agrar	37689,3
Transferuri de la bugetul de stat pentru acoperirea deficitului bugetului asigurărilor sociale de stat	951400,0
CHELTUIELI – TOTAL	8274844,9
<i>A. Prestații de asigurări sociale</i>	<i>6987529,6</i>
1. Pensii de asigurări sociale	5902210,9
Pensii pentru limită de vîrstă	4564643,5
Pensii de invaliditate	1063504,0
Pensii de urmaș	127924,1
Pensii pentru vechime în muncă	28275,6
Pensii deputaților	6044,3
Pensii membrilor Guvernului	4221,7
Pensii funcționarilor publici	81466,2
Pensii aleșilor locali	8064,5
Pensii colaboratorilor vamali	389,7
Pensii procurorilor și judecătorilor	12137,4
Suma restantă după ce pensionarilor din instituțiile de tutelă și curatelă li s-a plătit parțial pensia	5539,9
2. Indemnizații de asigurări sociale	897382,2
Indemnizație unică la nașterea copilului, persoanelor asigurate	22428,8
Indemnizație lunară pentru creșterea copilului pînă la vîrsta de 3 ani, persoanelor asigurate	251447,5
Indemnizații pentru incapacitate temporară de muncă survenită din cauza unui accident de muncă sau unei boli profesionale	1050,4
Indemnizații pentru incapacitate temporară de muncă	357761,7
Indemnizații de maternitate	178361,2
Indemnizații de invaliditate	2757,3
Indemnizație de deces din cauza unui accident de muncă sau unei boli profesionale	79,3
Ajutor de deces, beneficiarilor de pensii de asigurări sociale	31464,0
Ajutor de deces, salariaților	5764,0

Ajutor de deces, șomerilor	3,0
Ajutor de șomaj și prestații de asigurări sociale, șomerilor	46265,0
3. Alte prestații de asigurări sociale	10000,0
Cheltuieli pentru restabilirea sănătății prin tratament balneosanatorial și de reabilitare, persoanelor asigurate	10000,0
4. Cheltuieli de organizare și funcționare a sistemului public de asigurări sociale	180469,1
Cheltuieli pentru distribuirea pensiilor, alocațiilor, indemnizațiilor și compensațiilor, inclusiv prin mandate poștale	49684,9
Cheltuieli pentru deservirea bancară	15526,5
Cheltuieli pentru dezvoltarea și ținerea Registrului de stat al evidenței individuale în sistemul public de asigurări sociale	9984,0
Cheltuieli pentru întreținerea Casei Naționale de Asigurări Sociale	105273,7
<i>inclusiv cheltuieli capitale</i>	<i>16295,2</i>
5. Creditare netă	-2532,6
Rambursarea creditelor acordate în condiții avantajoase șomerilor și agenților economici în scopul creării locurilor noi de muncă	-32,6
Plățile de regres și plățile periodice capitalizate	-2500,0
B. Prestații de asistență socială	1287315,3
DEFICIT (-); EXCEDENT (+)	-263013,2
Sursele de finanțare	263013,2
Modificarea soldurilor la conturi	263013,2

Anexa nr.2

Lista programelor incluse în bugetul asigurărilor sociale de stat pe anul 2010

- mii lei -

Programul	Scopul programului	Costul programului	Sursa de finanțare	
			bugetul asigurărilor sociale de stat	bugetul de stat
1	2	3	4	5
90 02. Activități pentru susținerea sistemului de protecție socială	Gestionarea bugetului asigurărilor sociale de stat	193296,8	180469,1	12827,7
90 03. Protecție în caz de boală sau incapacitate temporară de muncă	Compensarea venitului pierdut ca urmare a incapacității temporare de muncă, a invalidității, accidentelor de muncă și maternității	1614409,9	1425073,4	189336,5
90 04. Protecție socială la limita de vîrstă	Compensarea venitului pierdut ca urmare a atingerii vîrstei de pensionare	4843182,2	4710782,8	132399,4
90 05. Protecție în caz de pierdere a întreținătorului	Acordarea protecției sociale urmașilor în cazul decesului întreținătorului	168544,6	165234,4	3310,2
90 06. Protecția familiei și a copiilor	Susținerea financiară a familiilor cu copii	614369,9	452237,5	162132,4
90 08. Ocuparea forței de muncă și protecție în caz de șomaj	Susținerea financiară a șomerilor	46265,0	46265,0	
90 10. Protecție împotriva excluziunii sociale	Acordarea asistenței sociale prin prestații sociale pentru persoanele care se află în dificultate	586396,7		586396,7
90 12. Susținerea suplimentară a unor categorii de populație	Susținerea financiară a persoanelor care au merite deosebite față de stat	210912,4	10000,0	200912,4

TOTAL		8277377,5	6990062,2	1287315,3
--------------	--	------------------	------------------	------------------

Anexa nr.3

Tarifele contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii, termenele de virare a acestora la bugetul asigurărilor sociale de stat și de prezentare de către plătitori a declarațiilor privind calcularea și utilizarea contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii și tipurile de prestații sociale asigurate

1. Tarifele contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii, termenele de virare a acestora la bugetul asigurărilor sociale de stat, precum și tipurile de prestații sociale asigurate se stabilesc după cum urmează:

Categoria plătitorilor și asiguraților	Tariful contribuției de asigurări sociale de stat obligatorii și baza de calcul	Termenul de virare	Tipurile prestațiilor sociale asigurate
1	2	3	4
1.1. Angajatorul pentru: - persoanele angajate prin contract individual de muncă ori prin alte contracte în vederea executării de lucrări sau prestării de servicii, cu excepția celor specificate la pct.1.2–1.4 din prezenta anexă; - cetățenii Republicii Moldova angajați prin contract în proiecte, instituții și organizații internaționale, indiferent de sursa finanțării activităților, în cazul în care acordurile internaționale la care Republica Moldova este parte nu prevăd scutirea de plată a contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii; - persoanele care desfășoară activitate în funcție electivă ori sînt numite în autorități executive; - judecătorii, procurorii, avocații parlamentari; - notarii de stat	23% la fondul de salarizare și la alte recompense	Lunar, pînă la sfîrșitul lunii imediat următoare celei de gestiune	Toate tipurile de prestații de asigurări sociale de stat
1.2. Angajatorul pentru asigurarea socială a angajaților săi care activează în condiții speciale de muncă, conform anexei nr.6 la prezenta lege	33% la fondul de salarizare și la alte recompense	Lunar, pînă la sfîrșitul lunii imediat următoare celei de gestiune	Toate tipurile de prestații de asigurări sociale de stat
1.3. Angajatorul pentru asigurarea socială a angajaților săi care întrunesc condițiile stipulate în art.24 alin.(20) din Legea nr.1164-XIII din 24 aprilie 1997 pentru punerea în aplicare a titlurilor I și II ale Codului fiscal	Taxa lunară fixă calculată conform tarifului de 23% la baza de calcul egală cu 2 salarii medii lunare pe economie prognozate pentru anul 2010	Lunar, pînă la sfîrșitul lunii imediat următoare celei de gestiune	Toate tipurile de prestații de asigurări sociale de stat
1.4. Angajatorii din agricultură (persoane fizice și juridice) care practică exclusiv activitățile stipulate în grupele 01.1–01.4 din Clasificatorul activităților din economia Moldovei (CRM 007–2000), aprobat prin Hotărîrea Departamentului “Moldova-Standard” nr.694-ST din 9 februarie 2000, pentru persoanele angajate prin contract individual de muncă ori prin alte contracte în vederea executării de lucrări sau prestării de servicii:	22% la fondul de salarizare și la alte recompense pentru tot personalul unității economice		Toate tipurile de prestații de asigurări sociale de stat
- din mijloacele angajatorului	16% la fondul de salarizare și la alte recompense	Lunar, pînă la sfîrșitul lunii imediat următoare celei de gestiune	

- de la bugetul de stat	6% la fondul de salarizare și la alte recompense		
1.5. Persoanele fizice, cu excepția pensionarilor, invalizilor, precum și a persoanelor care se atribuie categoriilor de plătitori prevăzute la pct.1.1–1.4, care se regăsesc în una din situațiile: - întreprinzători individuali; - avocați, notari privați, care activează în baza licenței obținute în modul stabilit de lege, indiferent de forma juridică de organizare	4044 lei anual pentru asigurarea individuală	Lunar, câte 1/12 din suma anuală, pînă la sfîrșitul lunii imediat următoare celei de gestiune	Pensia minimă pentru limită de vîrstă și ajutorul de deces
1.6. Titularii patentei de întreprinzător, cu excepția pensionarilor, invalizilor, precum și a persoanelor care se atribuie categoriilor de plătitori prevăzute la pct.1.1–1.5	4044 lei anual pentru o persoană, dar nu mai puțin de 1/12 din această sumă lunar, în funcție de durata activității desfășurate în baza patentei	La momentul solicitării sau prelungirii patentei	Pensia minimă pentru limită de vîrstă și ajutorul de deces
1.7. Cetățenii Republicii Moldova angajați prin contract în străinătate, dacă acordurile și convențiile internaționale la care Republica Moldova este parte nu prevăd alte condiții	4044 lei anual pentru o persoană, dar nu mai puțin de 1/12 din această sumă lunar, în funcție de termenul indicat în contractul individual de muncă	La momentul înregistrării contractului de muncă la Casa Națională de Asigurări Sociale	Pensia minimă pentru limită de vîrstă și ajutorul de deces

2. În sensul prezentei legi, se consideră recompensă orice sumă plătită de angajator angajatului său (în folosul lui) pentru lucrări sau servicii, cu excepția drepturilor și veniturilor la care nu se calculează contribuții de asigurări sociale de stat obligatorii.

3. Organizarea perceperii și plata restanțelor la contribuțiile de asigurări sociale de stat obligatorii, la majorările de întârziere și la amenzile aferente plăților la bugetul asigurărilor sociale de stat de către persoanele fizice proprietari sau arendași de terenuri agricole, care prelucrează terenul în mod individual, se vor efectua după cum urmează:

3.1. Plata restanțelor la contribuțiile de asigurări sociale de stat obligatorii, la majorările de întârziere și la amenzile aferente plăților la bugetul asigurărilor sociale de stat se va efectua prin intermediul serviciului de colectare a impozitelor și taxelor locale.

3.2. Casele teritoriale de asigurări sociale vor prezenta, pînă la 1 aprilie 2010, autorităților administrației publice locale, pentru actualizare, listele persoanelor fizice proprietari sau arendași de terenuri agricole, care prelucrează terenul în mod individual și care au restanțe la contribuțiile de asigurări sociale de stat obligatorii, la majorările de întârziere și la amenzile aferente plăților la bugetul asigurărilor sociale de stat, conform modelului elaborat de Casa Națională de Asigurări Sociale.

3.3. După actualizarea listelor menționate la pct.3.2, autoritățile administrației publice locale le prezintă caselor teritoriale de asigurări sociale cel tîrziu la 1 mai 2010.

3.4. În baza informațiilor primite, casele teritoriale de asigurări sociale vor întocmi și vor prezenta, pînă la 1 iunie 2010, autorităților administrației publice locale avizele de plată a restanțelor la contribuțiile de asigurări sociale de stat obligatorii, la majorările de întârziere și la amenzile aferente plăților la bugetul asigurărilor sociale de stat.

3.5. Autoritățile administrației publice locale vor înmîna, pînă la 1 iulie 2010, avizele de plată plătitorilor și vor asigura colectarea restanțelor la contribuțiile de asigurări sociale de stat obligatorii, la majorările de întârziere și la amenzile aferente plăților la bugetul asigurărilor sociale de stat.

3.6. Trimestrial, pînă la data de 10 a lunii imediat următoare trimestrului de gestiune, autoritățile administrației publice locale vor prezenta darea de seamă privind sumele restanțelor la contribuțiile de asigurări sociale de stat obligatorii, la majorările de întârziere și la amenzile

aferente plăților la bugetul asigurărilor sociale de stat colectate și transferate caselor teritoriale de asigurări sociale, conform modelului elaborat de Casa Națională de Asigurări Sociale.

4. Plătitorii specificați în prezenta anexă, cu excepția celor menționați la pct.1.6 și 1.7, sînt obligați să prezinte declarații privind calcularea și utilizarea contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii, Forma 4–BASS, după cum urmează:

a) plătitorii specificați la pct.1.1, 1.2, 1.3 și 1.4:

- pentru trimestrele I-III – trimestrial, pînă la data de 15 a lunii imediat următoare trimestrului de gestiune;

- pentru trimestrul IV – pînă la data de 20 a lunii imediat următoare trimestrului de gestiune;

b) plătitorii specificați la pct.1.5 – trimestrial, pînă la data de 10 a lunii imediat următoare trimestrului de gestiune, inclusiv pentru persoanele angajate, cu excepția plătitorilor indicați la lit.c);

c) întreprinzătorii individuali, avocații, notarii privați, care activează în baza licenței obținute în modul stabilit de lege, indiferent de forma juridică de organizare, care nu au persoane angajate prin contract individual de muncă – o dată pe an, pînă la data de 10 ianuarie 2011, conform modelului elaborat de Casa Națională de Asigurări Sociale, Forma 4–BASS (an).

5. Declarația privind calcularea și utilizarea contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii se va prezenta de către plătitor (sau de către o persoană împuternicită de acesta) subdiviziunii teritoriale a Casei Naționale de Asigurări Sociale din unitatea administrativ-teritorială în care acesta este înregistrat.

6. Contribuția individuală de asigurări sociale de stat obligatorii în proporție de 6% din salariu și din alte recompense, plătită de angajații prin contract individual de muncă, de persoanele care desfășoară activitate în funcție electivă sau care sînt numite în autorități executive, de notarii de stat, judecători, procurori, avocații parlamentari, se utilizează pentru asigurarea pensiilor de asigurări sociale de stat.

7. Contribuția individuală de asigurări sociale de stat obligatorii în proporție de 6%, datorată de asigurații angajați prin contract individual de muncă, precum și contribuțiile de asigurări sociale de stat obligatorii pe care le plătește angajatorul se calculează și se plătesc lunar din salariul calculat și din alte recompense.

8. Pentru perioada de suspendare a activității, întreprinderea este scutită de prezentarea declarațiilor și virarea contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii. Aceste prevederi se aplică întreprinderilor care au suspendat activitatea în modul stabilit de Legea nr.220-XVI din 19 octombrie 2007 privind înregistrarea de stat a persoanelor juridice și a întreprinzătorilor individuali.

9. În cazul inițierii procedurii de lichidare a întreprinderii individuale, contribuțiile de asigurări sociale de stat obligatorii se calculează și se plătesc pînă la data solicitării certificatului privind lipsa datoriilor față de bugetul asigurărilor sociale de stat în vederea inițierii procedurii de încetare a activității conform modalității prevăzute la art.31 al Legii nr.220-XVI din 19 octombrie 2007 privind înregistrarea de stat a persoanelor juridice și a întreprinzătorilor individuali.

10. Plătitorii la bugetul asigurărilor sociale de stat vor prezenta documentele pentru ținerea evidenței individuale după cum urmează:

a) ancheta persoanei asigurate – în cel mult 10 zile după stabilirea drepturilor de asigurat de stat pentru riscurile sociale prevăzute de legislație;

b) declarația anuală a persoanei asigurate pentru anul 2010:

– pînă la 25 februarie 2011 – agenții economici cu un număr de pînă la 20 de declarații;

– pînă la 25 aprilie 2011 – agenții economici cu un număr de peste 20 de declarații;

c) declarația de tipul “pentru stabilirea drepturilor sociale”, depusă pentru persoana asigurată, – în cel mult 5 zile de la data adresării persoanei asigurate sau a subdiviziunii teritoriale a Casei Naționale de Asigurări Sociale.

11. Plătitorii contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii cu un număr mai mare de 10 declarații vor prezenta, în mod obligatoriu, declarațiile persoanelor asigurate pentru anul 2009 pe suport magnetic sau electronic, în formatul prevăzut de Casa Națională de Asigurări Sociale. Declarațiile pe suport magnetic sau electronic se depun împreună cu declarațiile pe suport de hârtie semnate și ștampilate.

12. Perceperea contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii de la plătitorii specificați la pct.1.6 se va efectua după cum urmează:

12.1. Inspectoratul fiscal teritorial va elibera patenta de întreprinzător solicitantului numai după confirmarea de către subdiviziunile Casei Naționale de Asigurări Sociale a achitării contribuției de asigurări sociale de stat obligatorii pe perioada solicitării patentei.

12.2. Titularii patentei de întreprinzător, care se asigură pe o perioadă ce depășește anul bugetar curent, în anul următor sînt obligați să achite diferența de sumă pornind de la tariful anului viitor, adresîndu-se la casa teritorială de asigurări sociale pe a cărei rază își desfășoară activitatea de întreprinzător.

12.3. Inspectoratul fiscal teritorial va urmări respectarea prevederilor în cauză și va informa casele teritoriale de asigurări sociale despre acțiunile întreprinse, în modul stabilit de Inspectoratul Fiscal Principal de Stat și de Casa Națională de Asigurări Sociale.

Anexa nr.4

Tipurile indemnizațiilor, alocațiilor, compensațiilor și altor drepturi acordate unor categorii de populație, a căror finanțare se efectuează de la bugetul de stat prin intermediul Casei Naționale de Asigurări Sociale

1. Alocație socială de stat pentru unele categorii de cetățeni.
2. Alocație lunară de stat invalizilor de război, participanților la cel de-al doilea război mondial (din rîndul beneficiarilor de pensii de stat) și familiilor lor.
3. Alocație socială pentru îngrijirea invalizilor din copilărie de gradul I, pentru îngrijirea la domiciliu a unui copil invalid în vîrstă de pînă la 18 ani cu severitatea I, a invalizilor de gradul I țintuiți la pat din rîndul persoanelor care au devenit invalide în urma participării la lichidarea consecințelor avariei de la C.A.E. Cernobîl și invalizilor de gradul I nevăzători.
4. Alocație lunară de stat beneficiarilor de pensii stabilite în sistemul public de asigurări sociale din satele (comunele) Cocieri, Coșnița, Doroțcaia, Molovata Nouă, Pîrîta și Copanca.
5. Alocație lunară nominală de stat pentru persoanele cu merite deosebite față de stat.
6. Indemnizație unică la nașterea copilului, persoanelor neasigurate.
7. Indemnizație lunară pentru îngrijirea copilului pînă la vîrsta de 1,5 ani, persoanelor neasigurate.
8. Compensație nominativă pentru unele categorii de populație.
9. Bilete de tratament balneosanatorial, compensații și ajutoare materiale participanților la lichidarea consecințelor avariei de la C.A.E. Cernobîl și familiilor lor, colaboratorilor subdiviziunilor cu risc deosebit care s-au îmbolnăvit de boală actinică ori au devenit invalizi:
  - a) bilete gratuite la instituțiile balneosanatoriale, iar în cazul în care nu există posibilitatea acordării de bilete – compensație bănească în mărimea costului mediu al biletului:
    - invalizilor și participanților la lichidarea consecințelor avariei de la C.A.E. Cernobîl în anii 1986–1990;
    - colaboratorilor subdiviziunilor cu risc deosebit care s-au îmbolnăvit de boală actinică ori au devenit invalizi;
    - copiilor participanților la lichidarea consecințelor avariei de la C.A.E. Cernobîl născuți după anul 1986;
  - b) compensație unică invalizilor a căror invaliditate este cauzată de avaria de la C.A.E. Cernobîl, persoanelor care s-au îmbolnăvit de boală actinică ori au devenit invalide în urma

experiențelor nucleare, avariilor cu radiație ionizantă și participării la lichidarea consecințelor lor la obiectivele atomice civile sau militare;

c) compensație unică familiilor care și-au pierdut întreținătorul în urma lichidării consecințelor avariei de la C.A.E. Cernobîl;

d) ajutor material unic anual pentru întremare participanților la lichidarea consecințelor avariei de la C.A.E. Cernobîl, colaboratorilor subdiviziunilor cu risc deosebit care s-au îmbolnăvit de boală actinică ori au devenit invalizi:

- invalizilor;

- participanților la lichidarea consecințelor avariei în anii 1986–1987;

- participanților la lichidarea consecințelor avariei în anii 1988–1990;

e) ajutor material anual copiilor care și-au pierdut întreținătorul în urma avariei de la C.A.E. Cernobîl;

f) compensație anuală pentru concediu suplimentar (de 14 zile) persoanelor care au avut de suferit în urma avariei de la C.A.E. Cernobîl, colaboratorilor subdiviziunilor cu risc deosebit care s-au îmbolnăvit de boală actinică ori au devenit invalizi;

g) compensație bănească lunară în schimbul asigurării cu produse alimentare și suplimente alimentare care contribuie la eliminarea din organism a radionuclizilor.

10. Ajutor de deces, persoanelor neasigurate.

11. Bilete de tratament balneosanatorial sau compensație bănească, în locul biletelor, conform Legii nr.190-XV din 8 mai 2003 cu privire la veterani, beneficiarilor de pensii, stabilite și plătite de Casa Națională de Asigurări Sociale.

12. Indemnizație viageră sportivilor de performanță.

13. Ajutor social.

14. Plăți periodice capitalizate.

Anexa nr.5

Tipurile drepturilor și veniturilor din care nu se calculează contribuții de asigurări sociale de stat obligatorii

Prin derogare de la art.23 din Legea nr.489-XIV din 8 iulie 1999 privind sistemul public de asigurări sociale, nu se calculează contribuții de asigurări sociale de stat obligatorii (inclusiv contribuție individuală de asigurări sociale de stat obligatorii în proporție de 6% din salariu și din alte drepturi plătite de angajator către angajat sau în folosul lui) din următoarele drepturi și venituri:

1. Ajutorul material acordat în caz de calamitate naturală și în alte circumstanțe excepționale, ajutorul material unic acordat prin hotărîre de Guvern sau prin decizie a autorității administrației publice locale, prin decizie a consiliului fondului republican sau a consiliului fondului local de susținere socială a populației.

2. Ajutorul material, în expresie bănească sau naturală, acordat pe parcursul anului de către angajator angajatului sau fostului angajat la locul principal de muncă în alte cazuri decît cele specificate la pct.1 în mărime ce nu depășește un salariu mediu lunar pe economie prognozat pentru anul 2010 și aprobat de Guvern.

3. Sumele compensatorii (diurnele de deplasare și sumele plătite în locul diurnelor, compensarea prejudiciului cauzat angajaților prin mutilare sau prin altă vătămare a sănătății în procesul muncii), cu excepția compensației pentru concediul nefolosit în caz de concediere.

4. Indemnizațiile plătite conform art.24 alin.(3) din Legea nr.768-XIV din 2 februarie 2000 privind statutul alesului local.

5. Sumele de compensare a salariului neachitat în termen, acordate conform Hotărîrii Guvernului nr.535 din 7 mai 2003 privind aprobarea Modulului de calculare și de plată a sumei de

compensare a pierderii unei părți din salariu în legătură cu încălcarea termenelor de achitare a acestuia.

6. Sumele primite de angajați cetățeni ai Republicii Moldova din realizarea proiectelor de asistență tehnică finanțate de donatorii externi în cazul în care acordurile internaționale la care Republica Moldova este parte prevăd scutirea de plata contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii.

7. Sumele primite de persoanele asigurate pentru asigurările obligatorii sau benevole, indiferent din ce cont au fost plătite contribuțiile de asigurări.

8. Indemnizațiile plătite în caz de concediere în conformitate cu legislația, cu excepția indemnizației unice stabilite potrivit art.42 alin.(3) din Legea nr.158-XVI din 4 iulie 2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, art.25 alin.(1) din Legea nr.768-XIV din 2 februarie 2000 privind statutul alesului local și art.45 al Legii serviciului în organele vamale nr.1150-XIV din 20 iulie 2000.

9. Sumele pentru îmbrăcăminte și încălțăminte de protecție și alte mijloace de protecție individuală, pentru lapte și hrană curativ-dietetică, sumele pentru plata biletelor în sanatorii, în casele de odihnă și în instituțiile de întremare pentru copii.

10. Sumele ce se constituie din valoarea cadourilor (premiilor în obiecte) primite de angajați sau de foștii angajați la locul principal de muncă, precum și sumele ce se constituie din valoarea premiilor în obiecte și a recompenselor bănești primite la concursuri și competiții.

11. Bursele elevilor, studenților și doctoranzilor înscriși la cursurile de zi și bursele sportivilor, stabilite conform legislației.

12. Sumele plătite elevilor din școlile profesionale polivalente, școlile de meserii și școlile medii de cultură generală pentru lucrările executate de ei.

13. Sumele plătite pentru compensarea cheltuielilor de călătorie, de transport al bunurilor și de închiriere a locuinței în caz de transfer sau de trecere cu lucrul, în interes de serviciu, în altă localitate.

14. Retribuirea muncii efectuate în afara orelor de program, virată la bugetul respectiv sau la fondurile de binefacere.

15. Indemnizația plătită tinerilor specialiști din contul plătitorului de contribuții pentru concediul acordat după absolvirea instituției de învățământ superior, mediu de specialitate sau secundar profesional.

16. Indemnizația unică acordată tinerilor specialiști la angajare, conform Hotărârii Guvernului nr.321 din 20 martie 1998 cu privire la majorarea salariilor angajaților din sfera bugetară.

17. Indemnizația acordată pentru incapacitate temporară de muncă.

18. Indemnizațiile de asigurări sociale.

19. Indemnizația pentru copii, indemnizația viageră sportivilor de performanță, alocația socială, alocația lunară de stat, alocația nominală de stat și compensația nominativă, plătite de la bugetul de stat sau de la bugetele unităților administrativ-teritoriale, stabilite în sistemul de asigurări sociale de stat.

20. Toate tipurile de pensii stabilite în conformitate cu legislația cu privire la pensii.

21. Veniturile din gestionarea proprietății (dividende, procente, drepturi la cotele de participare).

22. Câștigurile din obligațiunile împrumuturilor de stat și sumele primite la stingerea obligațiunilor.

23. Câștigurile de la loterii desfășurate în modul și în condițiile stabilite de Guvern.

24. Plățile compensatorii pentru donarea de sânge conform Hotărârii Guvernului nr.1240 din 27 octombrie 2006 cu privire la aprobarea normelor de asigurare cu produse alimentare, medicamente și consumabile a bolnavilor (maturi și copii), precum și a normelor de compensare a donatorilor de sânge și alimentația lor.

25. Sumele primite de persoane fizice asigurate sub formă de granturi (ajutor cu titlu gratuit), acordate de instituții internaționale și naționale, de organizații (fundații) internaționale de binefacere, precum și de agenți economici.

26. Sumele plătite pentru drepturile de autor și cele obținute în baza unei convenții civile, cu excepția veniturilor obținute conform contractelor pentru executarea de lucrări sau prestarea de servicii.

27. Sumele plătite, conform legislației, pentru implementarea invențiilor și propunerilor de raționalizare, precum și pentru dreptul de autor asupra acestor invenții și propuneri.

28. Ajutorul material acordat de organizațiile sindicale și patronale conform regulamentelor lor.

29. Compensațiile și indemnizațiile unice pentru absolvenții instituțiilor de învățământ în primii 3 ani de activitate, acordate conform art.11 din Legea ocrotirii sănătății nr.411-XIII din 28 martie 1995 și art.53 alin.(9) din Legea învățământului nr.547-XIII din 21 iulie 1995.

Anexa nr.6

Lista funcțiilor personalului din aviația civilă ale cărei condiții de muncă se încadrează în condiții speciale

1. Personalul navigant:

a) membrii echipajelor aeronavelor și ale altor aparate de zbor;

b) piloții instructori;

c) piloții comandanți de zbor: conducătorii (loțiitorii lor), inspectorii și alți specialiști ai serviciului de zbor (activității de zbor), ai ministerelor, ai altor autorități administrative centrale, ai direcțiilor, asociațiilor, întreprinderilor, instituțiilor, organizațiilor și subdiviziunilor lor interioare, care posedă certificat de pilot în vigoare și participă la zboruri în componența echipajului aeronavei sau al altui aparat de zbor;

d) parașutiștii de toate profilurile, salvatorii, precum și pompierii din detașamentele de desant de toate profilurile, instructorii din serviciul de pompieri avia, conducătorii subunităților de parașutiști (parașutiști salvatori, parașutiști căutători-salvatori), lucrătorii încadrați și neîncadrați în schemă din grupurile de desant-parașutare, care efectuează salturi cu parașuta sau coborâri (urcări) cu instalații speciale de coborâre (urcare) din elicoptere aflate în regim de zbor la înălțimea de cel puțin 10 metri;

e) însoțitorii de bord.

2. Personalul care efectuează dirijarea traficului aerian.

3. Personalul tehnic aeronautic:

a) tehnicienii (mecanicii, motoriștii) de aviație de toate profilurile;

b) maiștrii de toate profilurile;

c) inginerii de toate profilurile;

d) șefii de secții, schimburi, sectoare, servicii, grupuri de deservire tehnică a aeronavelor și a altor aparate de zbor.